



Foto og design: Mike Mills.

Redaktør:
Gudrun Sangnes

Journalist:
Ellen Beate Dyvi

Redaksjonssekretær:
Kristin Aksnes

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl
Tor E. Torbjørnsen
Anne Berit Utkilen

ABONNEMENT
Abonnementspris for ikke medlemmer
og andre abonnenter kr 1225,-
Bestilles i NTFs sekretariat.

ANNONSER
Henv. markeds konsulent Eirik Andreassen,
NTFs sekretariat

TELEFON OG ADRESSE
Frederik Stangs gate 20,
postboks 3063 Elisenberg, 0207 Oslo
Tlf. 22 54 74 00, faks 22 55 11 09
E-post: tidende@tannlegeforeningen.no
<http://www.tannlegetidende.no>

UTGIVER
Den norske tannlegeforening,
www.tannlegeforeningen.no
E-post: tannlegeforeningen@tannlegeforeningen.no

ISSN 0029-2303
Opplag: 5 650
15. nummer per år
Parallellpublisering og trykk: PDC Tangen
Grafisk design: Mike Mills

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen. Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den norske tannlegeforeningens offisielle synspunkter med mindre dette kommer særskilt til uttrykk.

LEDER



Bedre helse for 5000

Halvparten av dem som røyker daglig, dør av røykerelaterte sykdommer. Dette er ingen nyhet. Det er heller ingen nyhet at røykeslutt gir helsegevinst for folk i alle aldersgrupper – uansett om de har sykdommer knyttet til tobakk eller ikke, og uansett når de slutter å bruke tobakk. Folk vet dette. Mange visste om tobakkens skadevirkninger allerede tidlig i forrige århundre, noe som går tydelig frem av de relativt fargerike beskrivelserne og advarslene som ble trykket i Norges Tannlægeforbunds Tidsskrift fra 1944 og som vi oppsummerer i dette nummeret av Tidende.

I 1973 røykte 51 prosent av menn og 34 prosent av kvinnene, og på slutten av nittitallet hadde totalantallet røykere stabilisert seg på 34 prosent. Etter 1998 er det imidlertid registrert en akselererende nedgang i andelen dagligrøykere. Gledelig er det også at tegn tyder på at færre unge nå begynner å røyke. Likevel var fortsatt 26 prosent av befolkningen dagligrøykere i 2004. Antallet som brukte snus og tyggetobakk var forholdsvis lavt, fire prosent totalt. Men en tredel av snusbrukerne er også røykere, og snusbruken blant yngre menn er fordoblet i løpet av 10 år. Dette siste settes i sammenheng både med forsøk på å redusere sigarettbruken og økning i antall røykfrie arenaer.

I dette totalbildet kommer tannlegene bra ut: Resultatene av en nasjonal undersøkelse foretatt av Karl Erik Lund og medarbeidere og som ble publisert i to artikler i Tidende i 2003, viste at tre prosent av kvinnelige tannleger og åtte prosent av mannlige tannleger var dagligrøykere, mens totalt 11 prosent definerte seg i gruppen «av og til-røykere». Antallet dagligrøykere er betydelig under gjennomsnittet for befolkningen som helhet og er også lavere enn i yrkesgrupper med noenlunde samme utdanningslengde – bare legene lå lavere.

Den samme undersøkelsen viste imidlertid at tannhelsepersonell er en ubrukt ressurs i arbeidet mot tobakkskader, både når det gjelder røyking og bruk av snus. For de fleste tannleger, så vel som tannpleiere, stiller først spørsmål om røykevaner og snusbruk når pasientene allerede har utviklet symptomer på tobakksrelaterte skader i munnhulen. Da er 1000-kroners spørsmålet: Hvorfor er det slik? Hvorfor kaster ikke tannhelsepersonell seg inn i det tobakkskadeforebyggende arbeidet? For tobakken er vitterlig ikke bare skadelig for den generelle helsen, den orale helsen påvirkes også i stor grad.

Ifølge undersøkelsen føler tre av ti tannleger at det ikke er deres oppgave å diskutere pasientenes røykevaner, og de hadde moderate forventninger til at deres egen intervensjon ville føre til røykeslutt og bedre tannhelse. De syntes dessuten at tannklinikken var uegnet som arena for å endre folks tobakksvaner, og oppga også mangel på tid som en hindring. Flere undersøkelser har imidlertid dokumentert at «selv kortvarig rådgivning fra helsepersonell om farene ved røyking og betydningen av å slutte er en av de mest kostnadseffektive metodene for å redusere røykeandelen».

Tannhelsepersonell er i den gunstige situasjon at de ser de fleste av sine pasienter jevnlig og har mulighet til å komme med de små dryppene som til slutt kan medvirke til at pasienten klarer å slutte for godt. Intervjuet med en tannlege i dette nummeret av Tidende demonstrerer også at det er fullt mulig å drive tobakksforebyggende arbeid uten å invadere pasientene, slik enkelte tannleger er redd for.

Den 31. mai er det Verdens røykfrie dag, og Verdens helseorganisasjon har i år valgt å fokusere på «Health Professionals and Tobacco Control». I Tidende vil vi gjerne støtte oppfordringen til alt helsepersonell om å delta i dette viktige



Medlemskap og seniorpolitikk

arbeidet, og vi oppfordrer tannhelsepersonell til å bli mer bevisst på hvilket ansvar også vi har i dette arbeidet.

Å forebygge bruk av tobakk blant ungdom er én viktig oppgave. Å komme med saklig informasjon og små påminnelser som kan hjelpe røykerne til å slutte, kanskje ikke for godt den første gangen, og kanskje heller ikke gangen derpå, men muligens ved tredje forsøk, er også en viktig oppgave. Det behøver ikke ta lang tid. Og om alle tannleger i Norge i løpet av ett år får én person til å la være å begynne å røyke eller én til å slutte, så er det bedre helse og tannhelse for bortimot 5000 personer.

Carl Christian Bjelke

Representantskapet 2004 vedtok nye kontingentregler som måtte forventes å skape reaksjoner. Så har også skjedd, og kanskje burde forandringene vært ledsaget av en grundigere forklaring.

Utgangspunktet for saksframlegget til representantskapet var en gjennomgang av rutinene for kontingentinnkreving. Disse var kompliserte og ressurskrevende for sekretariatet. Samtidig som antallet klasser ble vurdert, så man også på medlemsmassens sammensetning. I den sammenheng ble det konstatert at andelen «ikke yrkesaktive»/pensjonister øker betydelig i årene som kommer. Det meldte seg da spørsmål om foreningens økonomi tillater at disse er helt fritatt for kontingent.

Hovedstyret vurderte tallenes tale dit hen at en økende andel pensjonister gir oss to valg – enten må den ordinære medlemskontingenten økes, eller så kan reglene endres slik at pensjonistene betaler en moderat andel til dekning av produksjonskostnadene for Tidende. Vel vitende om at dette ville bli upopulært blant mange, valgte styret å foreslå at de ikke yrkesaktive medlemmene bør betale medlemsavgift tilsvarende kostnadene for tidsskriftet.

I ettertid spørres det om vedtaket er et unødvendig negativt signal til foreningens seniorer, og om pillen kunne vært sukret ved at endringene kun ble gjort gjeldende for nye pensjonister. Vi anså imidlertid kostnadene å være så moderate for det enkelte medlem, at hensynet både til forenklinger og foreningens økonomi gjorde at alle burde skjæres over én kam. Prinsippet ble at alle bør betale.

Dette støttet representantskapet, og kontingentene er blitt innkrevd fra 2005.

Vi har i ettertid mottatt noen brev med kritisk innhold, og – så langt – to leserinnlegg til Tidende. Antallet utmeldinger er per dags dato 164, og i den grad disse har vært begrunnet,

har kommentaren vært at man ikke lenger opplever behov for tidsskriftet eller foreningen for øvrig. Man mister imidlertid samtidig medlemsfordeler og lokalforeningsmedlemskapet, noe enkelte har uttrykt som et tap av kollegialt og sosialt fellesskap.

Jeg forstår at de som etter flere år med kontingentfritak, nå får et økonomisk krav fra foreningen, opplever dette som negativt. Ikke desto mindre håper jeg på forståelse for at man dekker en reell kostnad og at dette er ment som en praktisk ordning og ikke en negativ symbolhandling slik enkelte opplever det som. Vi har mye å takke seniorene for, både hva gjelder foreningens politiske og økonomiske historie. Sistnevnte ga oss en arv som er svært god å ha, og som vi ikke vil frarøve våre framtidige kolleger. Parallelt med endringene går arbeidet med å effektivisere driften, men i bunnen ligger alltid ønsket om en sterk forening. Behovet for sistnevnte er økende, og kostnadene må deles på den til enhver tid eksisterende medlemsmassen.

Jeg har bedt om at denne utgaven av Tidende sendes til alle som var medlemmer per 31.12.2004, slik at mine ord også kan nå de utmeldte. Det ville være svært gledelig dersom disse revurderer sin utmelding. Vi som er yngre i foreningen er takknemlige for den innsats våre forgjengere har gjort, og vi ønsker dem med på laget også i framtiden.

Carl Christian Bjelke